



Yläkoulun lukudiplomi

Lukudiplomia varten luetaan **kuusi** kirjaa (voit kuunnella myös äänikirjaa).

Valitse kirjoja eri kirjaryhmistä.

Voit valita kirjan myös lukudiplomilistan ulkopuolelta.

Kun olet lukenut kirjan, tee siitä tehtävä. Voit tehdä tehtävät paperille tai sähköisesti. Tehtävävaihtoehtoja on runsaasti, valitse itsellesi mieluisat tehtävät. Sovi lukudiplomin suorittamisesta opettajan kanssa.

Kun olet suorittanut tehtävät, palauta ne opettajallesi.

Lukudiplomin voi suorittaa yläkoulun kaikkina kolmena vuotena.

Tästä se lähtee!

Kirjallisia tehtäviä

1. Kirjoita uutinen jostain tekstin tapahtumasta. Kerro uutisessasi, mitä, missä, milloin, miksi ja miten jotain on tapahtunut. Käytä asiatyylä.

2. Kirjoita lyhyesti muutamasta kohdasta teoksesta, jotka ovat sinusta hauskoja, surullisia, vaikeita ymmärtää, pelottavia, ärsyttäviä tai jopa turhia.

3. Etsi netistä lukemasi kirjan arvostelu. Kirjoita, oletko samaa vai eri mieltä. Perustele.

4. Kirjoita lyhyt tarina yhden kirjassa esiintyvän henkilöihahmon lapsuudesta.

5. Vertaa itseäsi lukemasi kirjan päähenkilöön. Mitä samaa teissä on? Millaisia eroja?

6. Kuka kirjan henkilö haluaisit olla? Perustele miksi valitsit juuri tuon henkilön.

7. Luo hahmo, joka voisi olla mukana kirjan seikkailussa. Kirjoita hahmosta: millainen hahmo on, miltä hahmo näyttää, kuinka hän liittyy kirjan tarinaan, mikä hänen historiansa on?

8. Kirjoita yhden tarinassa tärkeän päivän päiväkirjamerkinnät päähenkilön puolesta. Päiväkirjamerkintöjen kieli saa olla henkilön ”suuhun sopivaa”, esim. murretta tai slangia.

9. Mitkä asiat tekisit kirjassa toisin? Perustele.

10. Kirjoita vuoropuhelu, jossa lukemasi teoksen kaksi henkilöä keskustelevat loppuratkaisun jälkeen. Keskustelun aiheiden tulee liittyä teoksen tapahtumiin. Voit myös äänittää heidän käymänsä keskustelun ja liittää mukaan tehtävään.

11. Kirjoita lukemastasi teoksesta kirja-arvostelu, jonka voisi lähettää nuorten kirjallisuuslehteen.

12. Valitse joku kirjan kohtauksista ja sijoita itsesi mukaan kirjan tapahtumiin. Voit myös muuttaa toiminnallasi kirjan juonta.

13. Joukko kirjan henkilöitä joutuu johonkin suljettuun tilaan, hissiin, kellariin, lukittuun huoneeseen, laivaan, salaiseen käytävään, varastoon tms. Miten kukin henkilö käyttäytyy, miten tilanne ratkeaa? Kenessä on sankariainesta? Kirjoita tilanteesta pienoisenäytelmä tai kertomus.

14. Tiivistä kirjan tapahtumat/sisältö tai jokin luku runoksi.

15. Millaiseen ympäristöön, yhteiskuntaan ja aikaan kirja sijoittui? Miten ympäröivät olosuhteet vaikuttivat tarinaan ja päähenkilön valintoihin? Voisivatko kirjan tapahtumat olla tosia Suomessa tällä hetkellä?

16. Lue kirja ja katso kirjan pohjalta tehty elokuva, vertaile.

17. Paritehtävä: Valitkaa toisillemme sellainen kirja, josta itse pidätte kovasti. Lukekaa kirjat. Keskustelkaa kirjoista. Oliko kaverin kirjavalinta yllättävä? Pidittekö kirjoista, jotka luitte? Tehkää keskustelusta äänite tai video tai kirjoittakaa.

18. Kirjoita nekrologi eli muistokirjoitus yhdestä kirjan pää- tai sivuhenkilöstä.

19. Valitse joku kirjan henkilöistä ja kirjoita hänelle kirje. Kommentoi asioita, joita tiedät hänelle tapahtuneen. Voit neuvoa, lohduttaa, kysyä, ihmetellä, kannustaa tai arvioida.

20. Laadi kirje teoksen kirjoittajalle. Voit kysyä esimerkiksi henkilöistä ja heidän välisistä suhteistaan ja ongelmistaan, juonesta, miljööstä. Mitä haluaisit tietää kirjailijasta itsestään?

21. Keksi itse kirjaan liittyvä ja itseäsi kiinnostava tehtävä ja tee se! Sovi tehtävän tekemisestä opettajan kanssa.

Luovia tehtäviä

1. Valitse kirjasta jokin tapahtumapaikka ja piirrä siitä maisema. Liitä kuva tehtävään.

2. Tee jostain tekstin tapahtumasta iltapäivälehdessä ”lööppi”. Muista myyvä ja yliampuva kielenkäyttö! Piirrä tai voit käyttää apunasi kuvankäsittelyohjelmia.

3. Tee lyhyt esitelmä lukemasi kirjan kirjailijasta sekä lyhyt tiivistelmä lukemasi kirjan juonesta. Tee esitelmästä video.

4. Suunnittele ja tee kirjalle kuva tai kuvia, jotka sopisivat lukemasi kirjan kuvitukseksi. Kirjoita kuviin myös selostavat kuvatestit.

5. Laadi sarjakuva jostakin teoksen tapahtumaketjusta. Ruutuja voi olla 5 - 8. Liitä mukaan kirjan sivunumeroita, joilta sarjakuvaksi muutettu kohtaus löytyy. Voit piirtää tai käyttää sovellusta.

6. Tee kirjasta kirjatraileri (Esim. iMovie, Powerpoint) Kirjatraileri on visuaalinen tapa kertoa kirjasta, käsitellä omaa lukukokemusta ja houkutella muita lukijoita kirjan ääreen. Sen voi tehdä videona tai slideshowna.

7. Jos kirjasta tehtäisiin elokuva ja sinä saisit päättää, niin ketkä siinä esiintyisivät? Missä se kuvattaisiin? - Millainen puvustus olisi? Tee ajatuskartta tai laita mukaan kuvitusta.

8. Kuvittele, että kirjasta ollaan tekemässä näytelmää. Suunnittele kirjan henkilöille näytelmäpuvut. Ota huomioon kirjan tapahtuma-aika ja -paikka. Piirrä, maalaa tai valokuvaa ja kirjoita.

9. Suunnittele kirjalle uusi kansi. Voit piirtää tai käyttää sovellusta.

10. Piirrä kartta kirjan tärkeimmistä tapahtumapaikoista. Kirjoita kunkin paikan kohdalle, mitä siinä tapahtui. Kerro, mikä osuus paikoilla oli tapahtumien kulussa tai mikä merkitys niillä on kirjan henkilöiden elämässä.

11. Valitse kolme musiikkikappaletta, jotka sopivat kirjan päähenkilön elämään. Perustele valintasi.

12. Tee kirjaan sopiva soundtrack (esim. biisilistana tai Spotifyssä). Perustele valintasi.

Tietokirjatehtäviä

1. Kerro lyhyesti mitä opit lukemasi kirjan aiheesta.

2. Kirjoita kirjaesittely. Mikä kirjassa oli hyvää ja mikä huonoa. Kenelle suosittelisit kirjaa?

3. Kirjoita mielipiteesi jostain teoksessa käsitellystä asiasta.

4. Tutustu tietokirjan kirjoittajaan ja tee hänestä esittely. Pohdi miksi hän on asiantuntija kirjoittamaan tietokirjan

5. Laadi noin 10 sanan ristikko, jossa vihjeet liittyvät lukemaasi kirjaan ja jonka keskelle tulee jokin avainsana. Ratkaise ristikko.

6. Tee jotain kirjan ohjeen mukaan (nikkaroi, askartele, leivo, meikkaa, kampa, virkkaa jne). Liitä tehtävään kuvia tai video tekemästäsi asiasta.

Hyviä tarinoita

Bourne, Holly: Oonko ihan normaali TAI Syitä itkeä julkisesti

Crossan, Sarah: Kuunnouso

Kivekäs, Ansu: Raakaversio

Kujanpää, Mari: Rumuuspäiväkirja

Kökkö, Hanna: Pallo on pyöreä, Niki Dundee!

Levoranta, Marika: Totuus nuoruudesta

Lockhart, E.: Me olimme valehtelijoita

Maskame, Estelle: Joku sinun kaltaisesi

Mathieu, Jennifer: Näpit irti!

Mattila, Riina: Silmät avatessa on edelleen pimeää

Mattila-Laine, Satu: Parantola

Mikama, Anniina: Myrrys

Niemi, Taina: Ämpärikesä

Owens, Delia: Suon villi laulu

Paretskoi, Jyri: Shell's Angles -kirjat

Rouhiainen, Elina: Tuntematon taivas

Salama, Annukka: Ripley: Nopea yhteys

Sanaksenaho, Pinja: Aurora

Silvera, Adam: Lopussa molemmat kuolevat

Thomas, Angie: Viha jonka kylvät TAI Betoniruuus

TAI Mun vuoro

Vik, Erika: Olivia online

With, Mikko: Saakelin satanen

Jännitys ja kauhu

Davidson, I.I.: The ghost network

Hai, Magdalena: Haiseva käsi TAI Sarvijumala

Jackson, Holly: Kiltin tytön murhaopas

King, Stephen: Carrie

Kuronen, Kirsti: Seelanti

Lehtolainen, Leena: Vihreän lohikäärmeen risteys

McManus, Kate: Yksi meistä valehtelee tai Kolme

pahan perii

Palviainen, Jukka-Pekka: Suunnaltaan vaihtelevaa tuulta

Remes, Ilkka: Riskiraja

Sten, Camilla: Synkät vedet

Simukka, Salla: Punainen kuin veri

Valmu, L. K.: Poika: murha seitsemännellä luokalla

Romantiikkaa ja tunteita

Bourne, Holly: Niin käy vain elokuvissa

Clayton ym.: Whiteout

Green, John: Tähtiin kirjoitettu virhe

Han, Jenny: Pojille joita joskus rakastin TAI

Kesä, jolloin minusta tuli kaunis

Hazelwood, Ali: Shakkimatti

Kivinen, Satu: Pese hampaat ennen kuin pussaat

Moyes, Jojo: Kerro minulle jotain hyvää

Tahereh Mafi: Rakkaus suurempi kuin meri

Tiainen, Marja-Leena: Khao Lakin sydämet

Yoon Nicola: Aurinko on tähti

Queer-kirjallisuus

Albertalli, Becky: Sydänsurujen kääntöpuoli

TAI Minä, Simon, Homo Sapiens

Green, Simon: Heartbreak boys

Mattila, Riina: Järistyksiä

Oseman, Alice: Nick ja Charlie

Stone, Nic: Kolme on parillinen luku

Sutter, James: Darkhearts

Terentjeva, Dess: Ihana

Teräs, Mila: Amiraali

Sotakirjat:

Kohonen, Laila: Miehuuskoe 1917

Linna, Väinö: Tuntematon sotilas

Lähteenmäki, Laura: Yksi kevät

Morpurgo, Michael: Sotahevonen

Morris, Heather: Auschwitzin tatuoiija

Remarque, Eric: Länsirintamalta ei mitään uutta

Skaletski, Jeva: Ette tiedä mitä sota on

Fantasiaa:

Abercrombie, Joe: Vain puoliksi kuningas
Adeyemi, Tomi: Veren ja luun lapset
Bardugo, Leigh: Varjo ja riipus
Black, Holly: Rautakoe
Clare, Cassandra: Varjojen kaupungit
Garber, Stephanie: Caraval
Green, Sally: Puoliksi paha
Meyer, Stephanie: Houkutus-sarja
Pitkäkangas, Elina: Hukan perimät
Riordan, Rick: Apollo - vaiennut oraakkeli
Rogerson, Margaret: Kirjojen tytär
Rylander, Chris: Gregin legenda -sarja
Salama, Annukka: Käärmeenlumooja
Sarah J. Maas, Sarah J.: Throne of Glass
Stiefvater, Maggie: Väristys
Strandberg, Mats: Piiri
Wasiljeff, Nonna: Loukkupoika

Scifiä

Aalto, Anne-Maija: Korento
Ahern, Cecilia: Viallinen
Alongi, K. K.: Kevätuhrit
Collins, Suzanne: Nälkäpeli
Enonranta, Siiri: Maailmantlyttäret
Harstad, Johan: Darlah - 172 tuntia kuussa
Howey, Hugh: Siilo
Lappalainen, Eija: Routasisarukset
Rossi, Veronica: Paljaan taivaan alla
Roth, Veronica: Viillot
Simukka, Salla: Lukitus
Vacklin, Anders: Beta
Waris, Helena: Linnunsitoja
Weitz, Chris: Kaaoksen päivät
Weir, Andy: Yksin Marssissa
Yancey, Rick: 5. aalto

Ohuet kirjat:

Bagge, Tapani: Jäätävää kyytiä
Kallioniemi, Tuula: Pitkä ja komee
Kilkku, Elina: Onks tää normaali?
Martin, George R.R.: Jäälohikäärme
Meresmaa, J.S.: Kenties tapan sinut vielä
Nurmi, Maarit: Altti, älä pakene
Paretskoi, Jyri: K15 -kirjat
Rannela, Terhi: Vaarallinen keli
Tiainen, Marja-Leena: Gangsterin poika
Tähtinen, Hanna: Kaksi kuolemaa, monta elämää

Sarjakuvat

Folman, Ari: Anne Frankin päiväkirja
Korhonen, Karoliina: Suomalaisten painajaisia:
vähäsanaista vertaistukea
Kukkonen, Janne: Voro - Kolmen kuninkaan aarre
Lemire, Sabine: Mira: ystävyksiä, ihastuksia, elämää
Oseman, Alice: Heartstopper
Rowell, Rainbow: Viimeinen ilta
Sipronen, Suvi: Routa

Runot

Happonen, Kaisa: Revi se
Holma, Antti: Kauheimmat runot
Korpi, Kiira: Hyppää vaan!
Kuronen, Kirsti: Likkojen lipas
Paperi T: Post-alfa
Pelliccioni, Sanna: Haikuja räjähtäville sydämille
Voutilainen Maiju: Itke minulle taivas

Elämäkerrat:

Adam, Kay: Kohta voi vähän kirpaista: nuoren lääkärin salaiset päiväkirjat
Balague, Gillem: Cristiano Ronaldo: elämäkerta
Bowen, James: Katukatti Bob: kissa, joka muutti elämäni
Frank, Anne: Nuoren tytön päiväkirja
Hotakainen, Kari: Tuntematon Kimi Räikkönen
Hyysalo, Pekka: Fight Back: toinen mahdollisuus
Kanerva, Juha: Teemu Pukki: Koko tarina
Keskisarja, Teemu: Hulttio: Gustaf Mannerheimin painava nuoruus
Nurminen, Jere: Kiira: ehjäksi särkynyt
Potapoff, Teemu: Luodinkestävä: Heidi Foxellin tarina
Smith, Sean: Ed Sheeran
Vanha-Majamaa, Anton: Mikael Gabriel: Alasti
Virolainen, Atte: Lääkäri-Atte: Selviytymisopas elämään
Yousafzai, Malala: Minä olen Malala: koulutyttö, jonka Taliban yritti vaientaa

Tietokirjat

Back, Roni: Matkani somen huipulle
Birley, Shane: Vloggaajan käsikirja
Happonen, Kaisa: Ilmastotekokirja
Klein, Naomi: Näin pelastamme planeetan
Koskiranta, Eveliina: Vaikuta: maailmanparantajien kirja
Leinonen, Liisa: Ekomuoti
Leppälä, Joonas: Uskomattoman tiedon lähteellä
Majasalmi, Terhi: Koululaisen rahakirja
Namikolinx: On rankkaa olla tyhmä
Siltamäki, Tuija: Ihan hyvä: pärjällyjä suoritusyhteiskunnassa
Suikkanen, Hanna: Nuoren ADHD-opas
Talvio, Anna-Maria: Kirjeitä tuntemattomalle nuorelle
Tolvanen, Mika: Suomituben sisäpiirissä
Trunko, Emily: Rakas kuka vaan: kirjeitä, joita ei koskaan lähetetty
Tuuri, Aino-Mari: Puhelimen pomoksi
Virtanen, Leena: Suomen supernaisia



Lukudiplomiin lukemani kirjat

Kirjaryhmä

Kirjan nimi

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Palauta kirjalista ja tekemäsi tehtävät opettajallesi, niin saat lukudiplomin.